

DECREET VERSTERKING VAN HET JURIDISCH KADER VOOR DIGITALE GEGEVENSUITWISSELINGEN

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

Adviesvraag	Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, het decreet van 13 juli 2012 houdende de oprichting en organisatie van een Vlaamse dienstenintegrator, het Bestuursdecreet van 7 december 2018 en het decreet van 2 december 2022 houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Datanutsbedrijf in de vorm van een naamloze vennootschap ter versterking van het kader voor digitale gegevensuitwisselingen	
Adviesvrager	Jan Jambon - minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management	
Ontvangst adviesvraag	26 december 2022	
Decretale opdracht	SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)	
Goedkeuring raad	23 januari 2023	
Contactpersoon	Stijn Wouters	swouters@serv.be
	Peter Van Humbeeck	pvhumbeeck@serv.be

De heer Jan JAMBON
Minister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en
Facilitair Management

Martelaarsplein 19
1000 Brussel

Advies digitaliseringsdecreet

Mijnheer de minister-president

De SERV verwelkomt het voorontwerp van digitaliseringsdecreet. In het bijgevoegde advies doen de sociale partners suggesties om het voorgestelde nieuwe decretaal kader voor digitale gegevensuitwisselingen verder te versterken

De sociale partners benadrukken in het advies tevens dat bij de verdere operationalisering intense samenwerking met de federale overheid nodig is.

Tegelijk wil de SERV meegeven dat de sociale partners diverse signalen ontvangen over problemen met de publieke dienstverlening, online en fysiek. De sociale partners vragen dan ook meer aandacht voor de kwaliteit en toegankelijkheid van de publieke dienstverlening voor iedereen. De SERV zal op eigen initiatief verder werken op het thema kwaliteit van de publieke dienstverlening en daarover later dit jaar nog aanbevelingen formuleren.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Caroline Copers
voorzitter

Inhoud

Krachtlijnen	5
Advies	7
1. Inleiding	7
2. Kwaliteit van publieke diensten	8
3. Verenigingsregister en verenigingenloket	9
4. Nieuwe gegevensbronnen met rekeningnummers en contactgegevens van burgers	10
5. Stelsel van de functionele opdeling van gegevensopslag	13
6. Bescherming van persoonsgegevens	20
7. Een uitgebreide scope voor het Vlaams Datanutsbedrijf	22

Krachtlijnen

De SERV verwelkomt het initiatief van de Vlaamse Regering om het juridisch kader voor digitale gegevensuitwisselingen te versterken.

Tegelijk ontvangen de sociale partners signalen over problemen met de publieke dienstverlening, online en fysiek. De SERV vraagt dan ook meer aandacht voor de **kwaliteit en toegankelijkheid van de publieke dienstverlening** voor iedereen en zal hierrond later bijkomende beleidsaanbevelingen formuleren.

Wat de voorliggende adviesvraag betreft, wenst de SERV vooreerst te benadrukken dat bij de verdere operationalisering **intense samenwerking met de federale overheid** nodig is. Dat is cruciaal wil men de publiek dienstverlening op basis van de verschillende principes in de Vlaamse dienstverleningsstrategie organiseren (o.a. gebruiker centraal, digitaal herdacht en datagedreven). Het is ook nodig om efficiënt te werken en parallelle initiatieven te vermijden, administratieve lasten voor burgers en ondernemers te verminderen en het éénmaligheidsbeginsel te verwezenlijken.

In zijn advies formuleert de SERV vervolgens zijn bemerkingen bij de belangrijkste voorstellen:

- De SERV verwelkomt dat er **drie nieuwe gegevensbronnen** komen met informatie over verenigingen en rekeningnummers en contactgegevens van burgers. De sociale partners vragen om daarbij de administratieve lasten van het actief gegevensbeheer door de burger te bewaken. Dat houdt onder andere in dat zij de keuze hebben om geen meervoudige notificaties meer te krijgen en het actueel houden van de gegevens zoveel mogelijk wordt gekoppeld aan verplichte publieke diensten die burgers jaarlijks moeten gebruiken.
- De SERV kan zich grotendeels vinden in de voorgestelde nieuwe regeling voor een **functionele opdeling van gegevensopslag**. Wel vraagt de SERV om de schrapping van de term 'authentieke gegevensbron' te herbekijken. In elk geval blijven enkele belangrijke bepalingen van het huidige stelsel van authentieke gegevensbronnen best behouden. Bovendien kunnen de regels voor verplicht te gebruiken gegevensbronnen eenvoudiger. Verder moet niet enkel het juridisch kader maar ook het beleid rond digitale gegevensuitwisselingen worden versterkt.
- De SERV verwelkomt de wijzigingen om de **governance van de bescherming van persoonsgegevens** te verbeteren. Die liggen in lijn met

eerdere SERV-adviezen. Toch zijn bijkomende stappen wenselijk. De nieuwe governance vereenvoudigt het globale landschap immers niet. Dat kan enkel lukken als de Vlaamse overheid daarover in overleg treedt met de federale overheid en de andere gemeenschappen en gewesten.

- De SERV staat positief tegenover de uitbreiding van de scope van de datakluisen in **het Vlaams Datenutsbedrijf** met nieuwe categorieën van persoonsgegevens en het ontwikkelen van nieuwe use cases. Daarbij blijft het belangrijk om mogelijke synergiën met andere initiatieven te realiseren en een meer structurele samenwerking met diverse actoren waaronder het bedrijfsleven op te zetten.
- De SERV vraagt tot slot blijvende aandacht voor de succesvoorwaarden bij het gebruik van de **persoonlijke datakluisen**. Ze zullen namelijk de relatie tussen overheid en burger substantieel veranderen. Meer zeggenschap en autonomie kan het vertrouwen van de burger in de overheid verhogen, maar komt ook met meer verantwoordelijkheden. De SERV vraagt daarom meer inspanningen om de burger daarover te sensibiliseren en het gebruik van Mijn Burgerprofiel te promoten.

Advies

1. Inleiding

De SERV werd op 26 december 2022 om advies gevraagd over het voorontwerp van decreet tot versterking van het juridisch kader voor digitale gegevensuitwisselingen. Het voorontwerp bevat wijzigingen aan:

- Het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.
- Het decreet van 13 juli 2012 houdende de oprichting en organisatie van een Vlaamse dienstenintegrator.
- Het Bestuursdecreet van 7 december 2018.
- Het decreet van 2 december 2022 houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Datanutsbedrijf in de vorm van een naamloze vennootschap.

In dit advies formuleert de SERV zijn bemerkingen bij de belangrijkste bepalingen van het voorontwerp, met name bij:

- De oprichting van drie nieuwe gegevensbronnen, met: gegevens van verenigingen, rekeningnummers van burgers en contactgegevens van burgers.
- De omschakeling van een stelsel van authentieke gegevensbronnen naar een stelsel van de functionele opdeling voor gegevensopslag.
- De aanpassing van de regelgeving voor de bescherming van persoonsgegevens, waaronder de oprichting van een Vlaamse Comité voor de mededeling van persoonsgegevens en wijzigingen aan de Vlaamse protocollen.
- De uitbreiding van persoonsgegevens die mogen verwerkt worden door het Vlaams Datanutsbedrijf, en de mogelijkheid om via Mijn Burgerprofiel toestemming te geven voor het gebruik van persoonsgegevens in de persoonlijke datakluis aan zowel overheidsentiteiten als niet-overheidsentiteiten.

Voorafgaandelijk geeft de SERV ook zijn bezorgdheid mee over de toegang tot de publieke dienstverlening.

Het advies gaat niet nader in op een aantal kleinere aanpassingen, waaronder:

- De uitbreiding van het werkingsgebied van de burgergerichte toegang.
- De aanpassing van enkele bepalingen op het vlak van open data en het hergebruik van overheidsinformatie.
- De verduidelijking van de regels voor de uitwisseling van elektronische berichten.
- De invoering van een decretale basis voor een centrale digitale postbedeling in het kader van de verwerking van persoonsgegevens.
- De aanpassing van de regelgeving rond de functie van een regeringscommissaris.

2. Kwaliteit van publieke diensten

De SERV staat positief ten aanzien van de versterking van het decretaal kader voor digitale gegevensuitwisselingen en de digitale dienstverlening. Het voorontwerp van decreet wil een sterker juridisch kader creëren voor de digitalisering van de dienstverlening door instanties. Het bouwt verder op de Vlaamse digitale dienstverleningsstrategie die een digital-first benadering hanteert en de vier e-loketten die als unieke digitale toegangspoorten moeten functioneren voor vier doelgroepen (naast Mijn Burgerprofiel, het e-Loket voor Ondernemers, en het Loket voor Lokale Besturen).

Digitalisering is bedoeld om het leven van burgers te vergemakkelijken en de werking van de instanties te verbeteren. De memorie van toelichting bij het voorontwerp stelt dat zo administratieve lasten voor burgers en bedrijven worden verminderd en dat een verregaande digitalisering ook toelaat de overheid zelf verder in te krimpen. De Vlaamse Regering wil tevens de complexiteit en administratieve lasten voor overheidsinstanties van de nu nog parallelle analoge berichtenuitwisseling tussen overheden en actoren zoveel mogelijk wegnemen.

Tegelijkertijd is de SERV bezorgd over de kwaliteit van publieke dienstverlening – online en offline – voor diverse gebruikersgroepen. De sociale partners ontvangen daarover diverse signalen vanop het terrein:

- Fysieke loketten zijn voor veel groepen in de samenleving nog steeds een belangrijk kanaal, maar hun bereikbaarheid en toegankelijkheid staan onder druk. De digitalisering van publieke diensten leidt tot een afname van de fysieke beschikbaarheid van deze diensten. Dat is vanuit efficiëntieoverwegingen (binnen het click-call-face principe) ook de bedoeling en voor heel wat actoren ook geen probleem. Toch worden de meeste mensen weleens geconfronteerd met een problematische toegankelijkheid. Voor sommige groepen mensen kan dat echt een barrière vormen voor de toegang tot publieke diensten. Het leidt tot een afname van de mogelijkheden om papieren documenten te krijgen en persoonlijk contact te hebben, van de tevredenheid over de dienstverlening en van het vertrouwen in de overheid.
- De complexiteit van de digitale publieke dienstverlening kan groot zijn. Eindgebruikers lopen vaak verloren tussen de bestuursniveaus, loketten en steeds nieuwe overheidswebsites. De digitale publieke dienstverlening verloopt te weinig gebruikersgericht binnen en tussen bestuursniveaus. Er is weinig integratie tussen de vier unieke digitale toegangspoorten en federale publieke diensten. Een typevoorbeeld is het aantal notificaties bij een nieuw bericht in de eBox.
- Deze uitdagingen situeren zich niet enkel bij specifieke bevolkingsgroepen zoals ouderen, minder digitaal geletterde personen, mensen met een beperking, mensen met een andere taal- of cultuurachtergrond of groepen die minder toegang hebben tot digitale middelen. Het gaat om een veel bredere groep die geconfronteerd wordt met de complexiteit en het gebrek aan toegang. De digitale vaardigheden – ook voor de zgn. *digital natives* – van bijna de helft van burgers en van veel ondernemers lopen achter op de digitale ambities van de

Vlaamse overheid.¹ 44% van de Vlamingen is niet overtuigd dat zij voldoende kennis zouden hebben om overweg te kunnen met persoonlijke datakluizen en slechts 53% is overtuigd dat hun data in een persoonlijke datakluis niet door ongeschikte partijen misbruikt zal worden.² De Vlaamse Regering neemt met de Digibanken een goed initiatief de vraagzijde aan te sterken, maar onderneemt nog te weinig om ook het aanbod van publieke diensten gebruikersgericht en zo eenvoudig en veilig mogelijk te laten verlopen. Het succes van digitale publieke dienstverlening of van initiatieven om burgers meer controle over hun eigen data te geven, is nochtans recht evenredig met hun digitale vaardigheden.

De boodschap van de SERV is voor alle duidelijkheid niet dat digitalisering onwenselijk zou zijn. Integendeel: verdere inspanningen zijn wenselijk om de digitalisering te versnellen. Ze moeten gepaard gaan met de nodige maatregelen om de kwaliteit en toegankelijkheid van de publieke dienstverlening voor iedereen te garanderen.

De SERV zal op eigen initiatief verder werken op het thema kwaliteit van de publieke dienstverlening en daarover later dit jaar nog aanbevelingen formuleren.

3. Verenigingsregister en verenigingsloket

De SERV verwelkomt dat er een nieuwe gegevensbron en loket komt met informatie over en publieke diensten voor verenigingen. Het verenigingsregister moet de opslag en uitwisseling van informatie over verenigingen efficiënter maken. Het past daarnaast in de oprichting van een verenigingsloket. Dat verenigingsloket wordt één van de vier voornaamste e-loketten die de Vlaamse Regering naar voren schuift als belangrijkste digitaal communicatiekanaal met externe stakeholdergroepen.

Zorg voor overleg en afstemming met het federale niveau

De SERV vraagt dat bij de operationalisering van het verenigingsregister intensief met de federale overheid en de andere gemeenschappen en gewesten wordt samengewerkt. Dit geldt tevens voor de twee andere nieuwe gegevensbronnen (met rekeningnummers en contactgegevens) en wordt in dat deel van dit advies nader toegelicht.

¹ Imec (2022). Digimeter 2021. <https://www.imec.be/sites/default/files/2022-05/IMEC-Digimeter-2021.pdf>

Koning Boudewijnstichting (2022). Barometer digitale inclusie 2021. <https://kbs-frb.be/nl/barometer-digitale-inclusie-2022>

² Imec (2023). Solidmonitor 2022. https://solidlab.be/wp-content/uploads/2023/01/IMEC_SOLIDMonitor_2022.pdf

Verduidelijk enkele bepalingen

De SERV vraagt een nadere toelichting bij enkele bepalingen. Het voorontwerp bevat immers nog enkele onduidelijkheden:

- De SERV vraagt meer uitleg bij de definities van een 'koepelorganisatie' en 'afdeling' (art. 7). Het is onduidelijk waarom deze nodig zijn, welke verenigingen daar op welke manier onder vallen en hoe ze zich verhouden tot andere termen in art. 7 van het voorontwerp.
- De SERV vraagt om bij art. 7 van het voorontwerp de mogelijke bijkomende uitbreidingen van het voorwerp van het verenigingsregister te verduidelijken in de memorie van toelichting. Meer bepaald gaat het om de vraag waarom de scope momenteel beperkt is tot (internationale) verenigingen zonder winstoogmerk, stichtingen en feitelijke verenigingen en welke andere organisaties men nog ziet als mogelijk voorwerp in de toekomst.
- Het is voor de SERV onduidelijk waarom er een verplichting is voor instanties om rechtstreeks naar de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) te gaan als de benodigde gegevens met betrekking tot verenigingen volledig in de KBO staan (art. 10). De Vlaamse Dienstenintegrator (VDI, een rol van het Agentschap Digitaal Vlaanderen) ontsluit immers beide gegevensbronnen en de instanties zijn in principe verplicht die gegevens bij de VDI op te vragen. Het voorontwerp lijkt te suggereren dat de VDI aparte diensten moet aanbieden, terwijl het in het model van gegevensuitwisselingen via dienstenintegratoren voor de gegevensaanvrager niet uitmaakt hoe de dienstenintegrator (als vertrouwde derde partij) zich binnen zijn decretaal kader organiseert en de gegevens ter beschikking stelt (door ze rechtstreeks bij een gegevensbron op te vragen, via een functionele kopie, een verrijkte gegevensbron, een bufferdatabank enz.).
- De verplichting en het gebruik van zowel KBO-nummers en de unieke verenigingscode voor dossiers die over verenigingen gaan, houdt bovendien het risico in dat instanties dossiers van dezelfde vereniging gaan hebben met verschillende identificatoren.

4. Nieuwe gegevensbronnen met rekeningnummers en contactgegevens van burgers

De SERV verwelkomt dat er een nieuwe gegevensbronnen komen met rekeningnummers en contactgegevens van burgers. Dit zijn belangrijke en veel gebruikte gegevens. Zulke unieke gegevensbronnen kunnen de efficiëntie en kwaliteit van de publieke dienstverlening ten goede komen en voor lastenverlaging bij overheidsinstanties en burgers zorgen.

Daarnaast is ook de verplichting van instanties om nieuwe dienstverleningen aan Digitaal Vlaanderen mee te delen positief. Dit zal een meer actief en flexibel gegevensbeheer voor burgers mogelijk maken (art. 17 en 26).

Werk nauw samen met het federale niveau voor de operationalisering van de gegevensbronnen

De SERV vraagt om bij de operationalisering van de gegevensbronnen intensief samen te werken met de federale overheid en de andere gemeenschappen en gewesten. Dit vloeit o.a. voort uit de principes 'datagedreven overheid' en 'de gebruiker staat centraal' van de Vlaamse digitale dienstverleningsstrategie.³

De éénmalige gegevensopvraging en de functionele opdeling van de opslag en beheer in decentraal bijgehouden gegevensbronnen vragen door de bevoegdheidsverdeling om interbestuurlijke samenwerking. Alle overheden onderschrijven het éénmaligheidsbeginsel en het principe van de functionele opdeling van gegevens. Die houden (beknopt) in dat:⁴

- De eindgebruiker (burger, ondernemer, vereniging, bestuur) slechts éénmaal een gegeven moet meedelen aan een instantie.
- Het (authentieke) gegeven in één gegevensbron wordt opgeslagen en beheerd door een overheidsinstantie wiens opdracht nauw verband houdt met dat gegeven. Dit leidt tot een functionele opdeling van gegevens in decentraal bijgehouden gegevensbronnen.
- Besturen die een gerechtvaardigde behoefte hebben tot het gegeven zijn verplicht dat gegeven op te vragen bij de beheerder. Die opvraging gebeurt in principe onrechtstreeks via een dienstenintegrator die als vertrouwde derde partij optreedt. Dit leidt tot een meervoudig gebruik van eenmalig ingezamelde gegevens.

Die samenwerking moet er zeker zijn voor gegevens die zeer vaak en door zeer veel instanties gebruikt worden, zoals bv. de gegevens in het Rijksregister, de kruispuntbankregisters, de KBO en de sociale gegevensbanken in het netwerk van de sociale zekerheid.

Volgens de SERV behoren gegevens rond verenigingen, en de rekeningnummers en contactgegevens van burgers daar ook toe. Dat betekent niet dat die gegevens federaal moeten worden opgeslagen en beheerd. Via het *Belgian Streets and Addresses* (BeSt Add)-samenwerkingsakkoord van 17 juli 2019 worden adresgegevens bv. in drie gewestelijke adressenregisters op een interoperabele wijze opgeslagen, beheerd en ontsloten. Generieke gegevens zijn moeilijk functioneel aan één overheidsniveau of entiteit toe te wijzen.

Zeker rond de contactgegevens is afstemming wenselijk. Het is namelijk ook een streefdoel van de federale overheid om contactgegevens (als niet-authentiek en niet-exhaustief gegeven via vrijwillige mededeling) in het Rijksregister op te nemen (art. 3, 17°).⁵

³ Vlaamse Regering (2022). Vlaamse dienstverleningsstrategie voor de Vlaamse overheden. VR 2022 0807 DOC.0770/2BIS. <https://beslissingenvlaamse regering.vlaanderen.be/document-view/62C7D0048E6C4430A8897BBB>

⁴ De Bot, D. (2015). *E-government in het federale België*. Brussel: Uitgeverij Politea.

⁵ Federaal Parlement (2015). Wetsontwerp houdende diverse bepalingen Binnenlandse Zaken. <https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/54/1298/54K1298001.pdf>

Bewaak de administratieve lasten voor burgers in het kader van een meer actief gegevensbeheer

De SERV vraagt om de administratieve lasten voor burgers van het actief gegevensbeheer te bewaken. De SERV staat zoals reeds vermeld positief tegenover een meer actief gegevensbeheer voor burgers (art. 17 en 26). Dat laat flexibiliteit en meer autonomie (zeggenschap en controle) toe. Het belang daarvan wordt ook vanuit Europese beleidsinitiatieven steeds vaker benadrukt.⁶ Toch riskeert een meer actief gegevensbeheer meer administratieve lasten te creëren voor de burger.

De SERV vraagt daarom dat de Vlaamse Regering overleg pleegt met de federale overheid om:

- Ervoor te zorgen dat burgers hun contactvoorkeuren voor de eBox via Mijn Burgerprofiel kunnen aanpassen, gelet op het belang van die eBox als communicatiekanaal voor Vlaamse en lokale instanties.
- Het systeem zo op te zetten dat burgers de keuze krijgen om geen meervoudige notificatie te krijgen, bv. van een nieuw bericht als ze bij meerdere Human Interface Providers (HIP's) in het kader van de eBox aangesloten zijn.
- Samen met de federale overheid te onderzoeken of het ook voor federale diensten kan gebruikt worden (cf. het éénmaligheidsbeginsel).

De SERV vraagt om te verduidelijken of het actief gegevensbeheer in het kader van contactgegevens en rekeningnummers afgestemd is op mogelijke initiatieven om dit – voor wat de mededeling van die gegevens aan private actoren betreft – via persoonlijke datakluizen te laten verlopen, in het bijzonder op het vlak van gebruiksvriendelijke user interfaces.

Voorzie voldoende maatregelen om het actueel en betrouwbaar houden van de gegevens te waarborgen

De SERV suggereert om de regeling voor het actueel houden van de gegevens te herbekijken. De voorziene regeling in het voorontwerp om jaarlijks aan burgers te vragen om die gegevens vrijwillig na te kijken, vormt namelijk een risico voor het actueel houden van de gegevens. Het is niet ondenkbaar dat een aanzienlijke groep burgers niet zal ingaan op de jaarlijkse vraag tot actualisering of de gegevens niet automatisch zal aanpassen in Mijn Burgerprofiel bij een gewijzigde situatie (een nieuw emailadres of een ander rekeningnummer). Een situatie met actuele en niet-actuele gegevens kan het vertrouwen van de instanties die verplicht gebruik moeten maken van de twee gegevensbronnen ondermijnen.

Nationaal Parlement (1983). *Wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen*. Brussel: Belgisch Staatsblad. <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/1983/08/08/1984021127/justel>

⁶ Bv. Europese Commissie (2020). Een Europese datastrategie. COM(2020) 66 final. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0066&from=EN>

Europees Parlement, Raad van Ministers, & Europese Commissie (2022). Europese verklaring over digitale rechten en beginselen voor het digitale decennium. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/european-declaration-digital-rights-and-principles>

De SERV vraagt dan ook om te onderzoeken of het nazicht van de rekeningnummers en de contactgegevens niet gekoppeld kan worden aan verplichte publieke diensten die burgers jaarlijks moeten gebruiken. De koppeling aan een verplichte publieke dienst behoudt de voordelen van het actief gegevensbeheer maar biedt tegelijkertijd een betere waarborg op actuele gegevens. Mogelijke voorbeelden zijn – afhankelijk van de doelgroep – de federale inkomstenbelasting, de jaarlijkse verkeersbelasting, de onroerende voorheffing of de zorgpremie.

De SERV vraagt tevens om in de memorie toe te lichten hoe het actief gegevensbeheer zich verhoudt met mandaten, waarbij een burger voor sommige of alle publieke diensten een mandaat heeft om die namens een andere burger aan te vragen, op te volgen, gecontacteerd te worden enz.

Een ander risico stelt zich op het vlak van betrouwbaarheid. Het kan zijn dat burgers rekeningnummers doorgeven die niet (meer) van hen zijn (bv. na een echtscheiding). In dat kader zou via dienstenintegratie met de banken kunnen worden samengewerkt om na te kijken of een rekeningnummer bestaat en of het gelinkt is aan een burger.

Verduidelijk enkele bepalingen

De SERV vraagt om in de memorie van toelichting toe te lichten waarom de drie gegevensbronnen onder het beheer van Digitaal Vlaanderen vallen ('de door de Vlaamse Regering aan te wijzen entiteit, bevoegd voor de facilitering van de digitalisering bij de instanties') en waarom er een onderscheid is tussen de rol van Digitaal Vlaanderen in het kader van de Verrijkte Kruispuntbank van Ondernemingen (VKBO) (een uitdrukkelijke rol van de VDI in het VDI-decreet) en de voorziene rol in het kader van het verenigingsregister (een rol van Digitaal Vlaanderen, andere dan die van de VDI).

5. Stelsel van de functionele opdeling van gegevensopslag

De SERV kan zich vinden in een aantal keuzes die het voorontwerp maakt in verband met het nieuwe stelsel van de functionele opdeling van gegevensopslag. Het gaat dan onder andere over:

- De keuze om af te stappen van een regeling waarbij de functionele opdeling van gegevens door de Vlaamse Regering gebeurt (op advies van het stuurorgaan) (art. 44 e.v. voorontwerp). Het voorontwerp voorziet een functionele opdeling door de Vlaamse dienstenintegrator (VDI) (met advies van het stuurorgaan). Met die regeling volgt de Vlaamse Regering het model van de functionele opdeling van gegevens in het netwerk van de sociale zekerheid, met de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) als centrale actor, waarbij het

Beheerscomité van de KSZ gegevens functioneel opdeelt na advies van het Algemeen Coördinatiecomité (art. 9 KSZ-wet).⁷

- De decretale verankering van functionele kopieën (art. 50 voorontwerp). Die beantwoordt aan de noden om – binnen de bestaande kaders voor de bescherming van persoonsgegevens – een efficiënt en effectief systeem van gegevensuitwisseling via dienstenintegratoren te realiseren. Enerzijds kan die ervoor zorgen dat de dienstverlening naar de burger van hoge kwaliteit blijft en anderzijds dat de druk op de technische en financiële capaciteit van de gegevensbeheerders beperkt wordt.

Overweeg om de term ‘authentieke gegevensbron’ toch te behouden

De SERV suggereert om de term ‘authentieke gegevensbron’ te behouden. Die is namelijk een kwaliteitsgarantie en zorgt ervoor dat instanties er vertrouwen in hebben dat de gegevensbronnen waarvan ze verplicht gebruik moeten maken van voldoende kwaliteit zijn voor hun eigen dienstverlening.

Het voorontwerp vervangt ‘authentieke gegevensbron’ door de ‘gegevensbron waarvan de opslag van de gegevens functioneel is opgedeeld overeenkomstig artikel 6/1 van het VDI-decreet’. In het voorontwerp wordt de verwijzing naar authentieke gegevensbron opgeheven in het kader van de wijziging van de procedure om een gegevensbron als authentieke gegevensbron te laten aanwijzen (art. 30). Maar het authentiek karakter van gegevens(bronnen) is conceptueel niet zozeer of enkel verbonden aan wie bevoegd is voor de functionele opdeling van gegevens in het betrokken werkingsgebied, wel aan de functionele opdeling zelf (en de daaraan verbonden garanties en verplichtingen).⁸

Welke actor verantwoordelijk is voor de functionele opdeling (de dienstenintegrator, het coördinatiecomité of de regering) is minder van belang. Volgens de SERV moeten het vertrouwen van stakeholders in de kwaliteit van de gegevensbron (o.a. betrouwbaarheid, kwaliteit van de gegevens, de kwaliteit van de organisatie van de gegevensbron op het vlak van o.a. de informatieveiligheid en de dienstverleningsprocessen), de bescherming van de uitwisseling en verwerking van persoonsgegevens en de efficiëntie van de gegevensuitwisseling en publieke dienstverlening voorop staan.

De SERV is het niet oneens met de vaststelling dat de huidige procedure te zwaar en te complex is (bv. de aanwijzing van kandidaat authentieke gegevensbronnen). Er zijn inderdaad verschillende gegevensbronnen die de procedure doorlopen hebben en aan de garanties voldoen, maar nog niet zijn aangeduid zijn als authentieke gegevensbron door de Vlaamse Regering.

⁷ Nationaal Parlement (1990). *Wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid*. Brussel: Belgisch Staatsblad. <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/1990/01/15/1990022014/justel>

⁸ De Bot, D. (2015). *E-government in het federale België*. Brussel: Uitgeverij Politea.

Toch meent de SERV dat dit niet enkel te maken heeft met de laatste stappen in die procedure (nl. het formuleren van een voorstel van het stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-beleid aan de Vlaamse Regering om een gegevens als authentieke gegevensbron aan te wijzen en de aanwijzing door de Vlaamse Regering). Het zijn eveneens de garanties en de verplichtingen waaraan gegevensbeheerders moeten voldoen die instanties ervan kunnen weerhouden een gegevensbron tot authentieke gegevensbron te laten aanwijzen. Zeker als die garanties (bv. op het vlak van kwaliteit en interoperabiliteit) de behoeften van de eigen publieke dienstverlening overstijgen en als er niet altijd zekerheid is over de (bijkomende) financiering en ondersteuning om aan die garanties te blijven voldoen.

Uit het voorontwerp van decreet en de memorie van toelichting blijkt dat de Vlaamse Regering met de nieuwe regeling in geen geval op kwaliteit wil afdingen (voor de SERV bij voorkeur door de huidige garanties in art. 2, §1 van het BVR van 15 mei 2009 te behouden)⁹. Het voorontwerp en de memorie van toelichting (art. 47) geven aan dat de Vlaamse Regering nog steeds garanties zal opstellen waaraan een gegevensbron moet voldoen vooraleer ze een gegevensbron kan zijn waarvan de opslag van de gegevens functioneel is opgedeeld overeenkomstig artikel 6/1 van het VDI-decreet. Dit betekent dat er hoe dan ook een procedure zal blijven bestaan, zij het niet meer onder verantwoordelijkheid van het stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-beleid, maar onder auspiciën van Digitaal Vlaanderen (met een advies van het stuurorgaan). De SERV vraagt om ook die procedure te evalueren.

Bovendien is het uit het voorontwerp en de memorie van toelichting onduidelijk of het 'netwerk van VDI' alleen uit de functioneel opgedeelde gegevensbronnen en externe gegevensbronnen bestaat, of zowel bestaat uit functioneel opgedeelde gegevensbronnen, externe gegevensbronnen en (nog) niet-functioneel opgedeelde gegevensbronnen die wel reeds beschikbaar zijn via de VDI.

- In het eerste geval kan de VDI (naast de externe gegevensbronnen) enkel die gegevensbronnen ontsluiten die aan de garanties en verplichtingen voldoen. De SERV vreest echter dat als ingevolge art. 47 van het voorontwerp de VDI, na advies van het stuurorgaan, per gegevensbron zal bepalen in welke mate een functioneel op te delen gegevensbron aan de door de Vlaamse Regering gestelde garanties moet voldoen, die garanties zeer uiteenlopend gaan toegepast worden in functie van de kwaliteit van de huidige via de VDI beschikbare gegevensbronnen. Immers anders gaat de VDI ze niet meer mogen aanbieden, wat een grote impact heeft op de huidige afnemers. Door toch met 'authentieke gegevensbronnen' te werken kan dit vermeden worden en kan de VDI – samen met de betrokken stakeholders – per gegevensbron (die momenteel al of nog niet via de VDI beschikbaar is) bekijken in welke mate aan de garanties moet voldoen worden in functie van de noden van de gegevensafnemers en capaciteit van de gegevensbron. In elk geval vraagt de SERV dat

⁹ Vlaamse Regering (2009). *Besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 houdende de uitvoering van artikel III.66, III.67 en III.68 van het bestuursdecreet van 7 december 2018*. Brussel: Belgische Staatsblad.
<http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/bsluit/2009/05/15/2009035665/justel>

er voor wat de verplichte afname via de VDI voldoende overgangstermijnen worden voorzien in functie van de capaciteit van de afnemers.

- In het tweede geval zal het netwerk van de VDI (naast de externe gegevensbronnen) uit twee soorten 'gegevensbronnen' bestaan: de beschikbare gegevensbronnen en (als subset) de functioneel opgedeelde gegevensbronnen. Het niet benoemen van de functioneel opgedeelde gegevensbronnen als authentiek dreigt onduidelijkheid te creëren bij de instanties en externe stakeholders over de garanties en verplichtingen die voor welke gegevensbronnen gelden.

Het voorontwerp bevat in art. 47 een procedure waarbij een instantie kan vragen dat de Vlaamse Regering een beslissing neemt over de functionele opdeling van een gegevensbron, in het geval dat de VDI afwijkt van het advies van het stuurorgaan. De SERV vraagt om te verduidelijken wat er gebeurt als de Vlaamse Regering geen beslissing neemt. Dat kan namelijk een impact hebben op de efficiëntie en effectiviteit van het stelsel van de functionele opdeling van gegevensopslag.

Behoud belangrijke bepalingen van het stelsel van authentieke gegevensbronnen

De SERV suggereert om ook andere bepalingen die deel uitmaken van het stelsel van authentieke gegevensbronnen te behouden. Het voorontwerp wijzigt namelijk verscheidene decretale bepalingen met betrekking tot de governance van het stelsel van authentieke gegevensbronnen. Zo schaft het voorontwerp de rollen 'gegevensinitiator' en 'gegevensbeheerder' af (huidig art. III.67 bestuursdecreet) (art. 92). Het voorontwerp specificeert voor ieder van de drie nieuwe gegevensbronnen (al dan niet met verwijzing naar beide rollen) welke actoren welke verantwoordelijkheden dragen ten aanzien van de verzameling, opslag, beheer en terbeschikkingstelling.

De SERV meent echter dat zulke generieke rollen ook in een stelsel van functioneel opgedeelde gegevens nuttig is. Ze signaleren enerzijds aan de betrokken actoren en de externe stakeholders wie welke verantwoordelijkheden op zich neemt en dragen er anderzijds toe bij dat het stelsel transparant en coherent is. Dit komt het vertrouwen ten goede. De SERV stelt dan ook voor om:

- De generieke rollen (en de verantwoordelijkheden) van 'gegevensinitiator' en 'gegevens(bron)beheerder' te behouden en op te nemen in het VDI-decreet.
- De verantwoordelijkheden van de drie nieuwe gegevensbronnen in die zin aan te passen (ook bv. voor Digitaal Vlaanderen die in het kader van het verenigingsregister de facto een rol van gegevensinitiator opneemt naast die van gegevensbeheerder en voor wat de rol van terugmelder betreft).

Stem af met de federale overheid en de andere gemeenschappen en gewesten

De SERV vraagt om de regelingen over verplicht te gebruiken gegevensbronnen te vereenvoudigen. De Vlaamse en lokale overheden steunen vaak op gegevens van andere overheden of hebben verplichtingen ten aanzien van federale regelingen. De Vlaamse gegevensbronnen, de garanties en verplichtingen zijn eveneens deel van een interbestuurlijk landschap van gegevensbronnen en gegevensverkeer.

De huidige regels zorgen echter voor een grote complexiteit. Het gaat dan om verschillende toepassings- en werkingsbieden, criteria voor 'authentieke' gegevensbronnen, verplichtingen om een bepaald gegeven bij een bepaalde gegevensbron op te vragen, verschillend gebruikers- en toegangsbeheer enz. Ze beperken een efficiënt en effectief stelsel van interbestuurlijk elektronisch bestuurlijk gegevensverkeer.

- Eindgebruikers (burgers, ondernemingen, verenigingen) blijven verplicht om gegevens (die functioneel door de ene overheid beheerd worden) aan een andere overheid mee te delen, zolang die andere overheid het gebruik van die gegevensbronnen niet verplicht. Dat blijft voor administratieve lasten zorgen.
- Overheidsinstanties kunnen naast het werkingsgebied van de VDI (art. 1.3, 1°, 5°, 6° en 7° bestuursdecreet) ook tot andere werkings- en toepassingsgebieden behoren met verschillende verplichtingen om gegevens van andere instanties te gebruiken (of als beheerder bij te houden en ter beschikking te stellen).¹⁰ Bv. als het gaat om de instanties die deel uitmaken van het werkingsgebied van de sociale sector, of de verplichtingen die volgen uit samenwerkingssakkoorden (bv. de Waalse en Brusselse adressenregisters binnen BeSt Add en de authentieke bronnen binnen de Coördinatiestructuur voor patrimoniuminformatie, CSPI).
- De SERV vraagt om in een volgende stap het stelsel van functionele opdeling in het kader van de VDI en het kader van de Geografische Data-Infrastructuur (GDI) op elkaar af te stemmen. Specifiek voor wat dit voorontwerp betreft blijven bv. de aangeduide geografische gegevensbronnen en de authentieke geografische gegevensbronnen (die als subset de authentieke geografische gegevensbronnen bevatten) in het kader van de GDI behouden voor de deelnemers aan het samenwerkingsverband GDI-Vlaanderen. Dit zijn eveneens de instanties in art. 1.3, 1°, 5°, 6° en 7° bestuursdecreet die tot het werkingsgebied van de VDI behoren, naast nog andere instanties binnen België die deel uitmaken van het samenwerkingsverband.¹¹ De SERV vraagt of hier geen verregaande vereenvoudiging mogelijk is. Het huidige voorontwerp behoudt in dat verband al bv. de mogelijkheid dat de Vlaamse Regering voor geografische gegevensbronnen bijkomende garanties kan opleggen (in functie van de INSPIRE-richtlijn).¹²

¹⁰ Zie figuur 'Verplicht te gebruiken (authentieke) gegevensbronnen voor overheidsinstanties in Vlaanderen' in de [nota](#) Betere overheidsdata voor evidence informed arbeidsmarktonderzoek en -beleid.

¹¹ Vlaams Parlement (2009). *Decreet van 20 februari 2009 betreffende de Geografische Data-Infrastructuur Vlaanderen*. Brussel: Belgisch Staatsblad. <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/decreet/2009/02/20/2009035346/justel>

¹² Europees Parlement en Raad van Ministers (2007). *Richtlijn 2007/2/EG van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2007 tot oprichting van een infrastructuur voor ruimtelijke informatie in de Gemeenschap (Inspire)*. Brussel: Eur-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/ALL/?uri=CELEX:32007L0002>

Pas bestaande regelgeving aan

Volgens de SERV zijn er nog bijkomende wijzigingen nodig aan de bestaande regelgeving als gevolg van de vorming van het stelsel van de functionele gegevensopslag. Op niveau van het voorliggende voorontwerp van decreet vraagt de SERV om:

- Het voorontwerp aan te passen opdat de VDI (in de plaats van het stuurorgaan) aan de Vlaamse Regering voorstelt welke externe gegevensbronnen verplicht zouden raadpleegbaar zijn voor de actoren in het werkingsgebied van de VDI (art. III.68, tweede lid bestuursdecreet). Dit ligt in lijn met de keuze om de VDI bevoegd te maken voor de functionele opdeling van de gegevens in zijn eigen werkingsgebied.
- De lijst met verplicht te raadplegen externe bronnen te evalueren en zo nodig uit te breiden. De huidige lijst met externe bronnen die via de VDI beschikbaar zijn, is ook uitgebreider dan de 4 (categorieën van) gegevensbronnen in het BVR van 15 mei 2009.
- Een algemene verplichting aan instanties op te leggen om hun nieuwe dienstverleningen in het Dienstverleningsregister / Interbestuurlijke Producten- en Dienstencatalogus (IPDC) op te nemen. Met de gegevensbronnen met rekeningnummers en contactgegevens van burgers verplicht het voorontwerp de betrokken instanties die dienstverleningen mee te delen die voordelen bezorgen voor natuurlijke personen. De SERV meent dat een algemene (stapsgewijze) verplichting voor alle dienstverleningen een hefboom kan zijn om synergiën sneller te detecteren en efficiëntiewinsten te realiseren.
- Art. 5, 8° in het VDI-decreet (afgeschaft door art. 46 van het voorontwerp) te behouden (of het voorziene art. Art. 7/2, §1. aan te passen) in het kader van de functionele opgedeelde gegevensbronnen, om zo een voldoende hoog kwaliteitsniveau bij zowel de gegevensbeheerders als de gegevensinitiatoren te verzekeren.
- Die delen die betrekking hebben op de functionele opdeling van gegevens en de verplichtingen ten aanzien de instanties (aangepaste art. III.68, III.69, III.70 bestuursdecreet) in het VDI-decreet op te nemen met het oog op een betere coherentie.
- Te verduidelijken op wie welke verplichtingen van toepassing zijn. De bepalingen in art. III.68 bestuursdecreet gelden enkel voor de Vlaamse en lokale overheidsinstanties in art. I.3, 1° en 5° bestuursdecreet, terwijl de bepalingen van het e-gov-decreet en het VDI-decreet (in het bijzonder de verplichting in art. 47 van het voorontwerp met betrekking tot art. 6/1, §2 en art. 7/1, §1) gelden voor overheidsinstanties als bepaald in I.3, 1°, 5°, 6° en 7° bestuursdecreet. Bovendien zijn de verplichting om gegevens via de VDI te raadplegen in art. III.68, tweede lid bestuursdecreet en art. 7/1, §1 VDI-decreet zeer gelijkaardig.

Er zijn daarnaast nog aanpassingen nodig aan andere regelgeving. Met name:

- alle relevante decreten waarin naar (het huidige stelsel van) authentieke gegevensbronnen wordt verwezen;
- alle relevante besluiten van de Vlaamse Regering (in het bijzonder die met betrekking tot de huidige Vlaamse authentieke gegevensbronnen, en het BVR van 15 mei 2009, bv. art. 1, 10°).

Zorg voor het nodige flankerend beleid

De SERV vraagt om naast het juridisch kader ook het beleid rond digitale gegevensuitwisselingen te versterken. In dat verband formuleert de SERV de volgende aanbevelingen:

- Evalueer de procedure en de invulling van de garanties waaraan gegevensbronnen met het oog op de aanwijzing tot (kandidaat) authentieke gegevensbron moesten voldoen, en neem zo nodig begeleidende maatregelen (incl. nodige investeringen).
- Bepaal een algemeen financieringsmodel voor het netwerk van de VDI, zodat er voldoende financiering is opdat alle gegevensbeheerders van functioneel opgedeelde gegevensbronnen aan de nodige garanties kunnen (blijven) voldoen.
- Onderzoek samen met de federale overheid (en de lokale overheden) of de gemeenten als gegevensinitiatoren van het Rijksregister, dat Rijksregister ook via de VDI kunnen voeden (in lijn met het opzet van de Leer- en Ervaringsbewijzendatabank, LED). Op die manier wordt de optie voorzien dat gemeenten één (technisch) aanspreekpunt kunnen hebben voor zowel de mededeling als raadpleging van gegevens.
- Communiceer zeer transparant over zowel welke gegevensbronnen als welke gegevenstypes binnen iedere gegevensbron tot het netwerk van de VDI behoren, welke gegevensbronnen functioneel opgedeeld zijn (op basis van het voorziene art. 6/1 VDI-decreet), welke (toekomstige) verplichtingen voor welke instanties gelden voor welke gegevensbronnen en wat de kwaliteit van de gegevens en gegevensbronnen is. Tegelijkertijd is dit volgens de SERV ook nodig voor wat de gegevensbronnen binnen het samenwerkingsverband GDI-Vlaanderen betreft, aangezien de instanties in het werkingsgebied van de VDI ook tot die van de GDI behoren. O.a. door hier in de Datavindplaats over de communiceren (cf. SERV-advies Vlaams Datanutsbedrijf¹³).
- Maak het ook voor burgers, ondernemingen en verenigingen zeer transparant welke gegevens de overheid niet meer mag opvragen.
- Verduidelijk de verhouding tussen het netwerk van de VDI en het stelsel van basisregisters (die in de BBT Digitalisering en Facilitair Management nu omschreven worden als 'een stelsel van onderling verbonden authentieke gegevensbronnen').
- Stem de acties in het data-actieplan af op de nieuwe functionele opdeling (acties 2,6; 3,41; 4,1; 4,6; 4,7; 4,32; 4,41).
- Breng beleidsdocumenten in overeenstemming met de nieuwe beleidskeuzes. De SERV vraagt om de aangepaste operationele doelstelling te verduidelijken. Met name door in de nota van de Vlaamse Regering te verduidelijken wat de impact is van de omschakeling van een stelsel van authentieke gegevensbronnen naar de functionele opdeling van gegevens via de VDI. De BBT Digitalisering en Facilitair Management bij BO2023 stelt bij OD3.1 im-

¹³ SERV (2022). Advies Vlaamse datastrategie en data-actieplan 2022. <https://www.serv.be/serv/publicatie/advies-vlaamse-datastrategie-en-data-actieplan-2022>

mers dat 'Authentieke gegevensbronnen [...] belangrijke basisbouwstenen zijn voor publieke dienstverlening, en de sleutel tot het realiseren van het 'once-only'-principe.'¹⁴ De wijzigingen hebben daarnaast ook een impact op de Vlaamse digitale dienstverleningsstrategie en de Vlaamse datastrategie en data-actieplan.

6. Bescherming van persoonsgegevens

De SERV verwelkomt de wijzigingen aan de governance van de bescherming van persoonsgegevens. Die liggen in lijn met eerdere voorstellen die de SERV op dat vlak formuleerde in eerdere oproepen, adviezen en nota's met betrekking tot betere overheidsdata voor beleidsonderzoek, een evidence-informed arbeidsmarktbeleid, en de Vlaamse datastrategie en data-actieplan 2022.¹⁵

Met de oprichting van het Vlaamse Comité voor de mededeling van persoonsgegevens (hierna VCMP) en de wijziging van de procedure is de controle op de uitwisseling en verwerking van Vlaamse persoonsgegevens nu gelijkaardig aan die van de federale persoonsgegevens (art. 35/1 wet van 15 augustus 2012).¹⁶ Ook de verdeling van bevoegdheden tussen VTC en VCMP volgt die tussen de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) en het Informatieveiligheidscomité (IVC).

¹⁴ Vlaamse Regering (2022, p. 18). Beleids- en begrotingstoelichting Digitalisering en Facilitair Management Begroting 2023. <https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1885983>

¹⁵ SERV (2021). Oproep en advies Betere overheidsdata voor sterk beleidsonderzoek en goed bestuur. <https://www.serv.be/serv/publicatie/oproep-en-advies-betere-overheidsdata-sterk-beleids-onderzoek-en-goed-bestuur>

SERV (2022). Nota betere overheidsdata voor evidence informed arbeidsmarktonderzoek en -beleid. <https://www.serv.be/serv/publicatie/nota-betere-overheidsdata-evidence-informed-arbeidsmarkt-onderzoek-en-beleid>

SERV (2022). Advies Vlaamse datastrategie en data-actieplan 2022. <https://www.serv.be/serv/publicatie/advies-vlaamse-datastrategie-en-data-actieplan-2022>

¹⁶ De federale gegevens met uitzondering van de persoonsgegevens in het Rijksregister, sociale gegevens van persoonsgegevens afkomstig van de instellingen van sociale zekerheid en persoonsgegevens door of aan het eHealth-platform.

Zet verdere stappen naar een gebruiksvriendelijk en efficiënt kader voor de bescherming van persoonsgegevens

De SERV vraagt bijkomende stappen om de governance van de bescherming van persoonsgegevens te verbeteren en te vereenvoudigen. De nieuwe governance vereenvoudigt het globale landschap immers niet.¹⁷ De SERV herhaalt dan ook zijn eerdere vraag om samen met de voorziene wijzingen in overleg te treden met de federale overheid (en de andere gemeenschappen en gewesten)¹⁸, met name om:

- De individuele machtigingen, beraadslagingen en huidige protocollen te vervangen door eenvormige afsprakenkaders en machtigingsaanvragen via onafhankelijke machtigingsautoriteiten. Als derde partijen kunnen zij immers de incentives van instanties om weinig data te delen, verminderen.
- De procedures voor gecombineerde data-aanvragen uit verschillende werkingsgebieden te coördineren.
- Een gefedereerd systeem voor het indienen van aanvragen te ontwikkelen.
- Meer uniforme en gebruikersgerichte formulieren en procedures op te zetten.
- Tegemoet te komen aan de noden van onderzoekers door aangepaste procedures voor bijstellingen en recurrent terugkerend onderzoek.
- De taakverdeling tussen de VTC en GBA uit te klaren.

Neem bijkomende flankerende maatregelen

Daarnaast formuleert de SERV nog enkele specifieke opmerkingen om het beleid rond de bescherming van persoonsgegevens te versterken (cf. eerdere SERV-adviezen).¹⁹

- Zet ook in op ex-post controles in de plaats van enkel ex-ante controles.
- Onderzoek de mogelijkheid van een decretale basis opdat het centraal overzicht van functionarissen van gegevensbescherming (DPO's) en hun contactgegevens beschikbaar is in het Organisatieregister via de gegevensbron in beheer van de VTC. Zo kunnen de instanties in bepaalde gevallen – bv. in het kader van noodgevallen – de actuele lijst van DPO's snel contacteren.

¹⁷ Zie figuur 'De controle op de uitwisseling en verwerking van persoonsgegevens' in de [nota](#) Betere overheidsdata voor evidence informed arbeidsmarktonderzoek en -beleid.

¹⁸ SERV (2021). Oproep en advies Betere overheidsdata voor sterk beleidsonderzoek en goed bestuur. <https://www.serv.be/serv/publicatie/oproep-en-advies-betere-overheidsdata-sterk-beleidsonderzoek-en-goed-bestuur>

¹⁹ SERV (2021). Oproep en advies Betere overheidsdata voor sterk beleidsonderzoek en goed bestuur. <https://www.serv.be/serv/publicatie/oproep-en-advies-betere-overheidsdata-sterk-beleidsonderzoek-en-goed-bestuur>

SERV (2022). Nota betere overheidsdata voor evidence informed arbeidsmarktonderzoek en -beleid. <https://www.serv.be/serv/publicatie/nota-betere-overheidsdata-evidence-informed-arbeidsmarktonderzoek-en-beleid>

SERV (2022). Advies Vlaamse datastrategie en data-actieplan 2022. <https://www.serv.be/serv/publicatie/advies-vlaamse-datastrategie-en-data-actieplan-2022>

- Voorzie in voldoende capaciteit en frequente beraadslagingen bij de betrokken instanties (i.e. de VTC en de VCMP) en de DPO's die in lijn liggen met het aantal nieuwe data-uitwisselingen.
- Onderzoek of afgesloten protocollen niet alleen decentraal (bij de betrokken instanties) (art. 30 voorontwerp) maar ook centraal worden gepubliceerd (samen met de beraadslagingen van het VCMP en voorheen de VTC). Dat zou namelijk de transparantie ten aanzien van de burger vergroten evenals de vindbaarheid voor onderzoekers verbeteren. Deze werkwijze kan eveneens zorgen voor een uniforme aanpak om de protocollen te publiceren. Die is momenteel zeer verschillend tussen instanties. Daarnaast legt de centrale aanpak ook de nadruk op de mededeling van gegevens en niet op de procedure (een protocol, voorafgaande beraadslaging of machtiging).

7. Een uitgebreide scope voor het Vlaams Datanutsbedrijf

De SERV staat positief ten aanzien van de uitbreiding van de scope van het Vlaams Datanutsbedrijf. Het voorontwerp breidt de scope van het gebruik van de persoonlijke datakluizen in het Vlaams Datanutsbedrijf uit voor drie nieuwe categorieën van persoonsgegevens: vrijetijdsbesteding, mobiliteitsgegevens en gezondheidsgegevens (art. 101).

Het voorontwerp bepaalt expliciet ook dat burgers Mijn Burgerprofiel kunnen gebruiken om hun gegevens in de persoonlijke datakluis via een actief toestemmingsbeheer te delen met zowel overheidsentiteiten als niet-overheidsentiteiten (art. 102).

Versterk de transparantie over persoonlijke datakluizen

De SERV vraagt blijvende aandacht voor de succesvoorwaarden bij het gebruik van de persoonlijke datakluizen. Het gaat dan onder andere over goede afsprakenkaders, vertrouwen en een positieve gebruikservaring (cf. SERV-advies Vlaams Datanutsbedrijf).²⁰ In dat verband zijn volgens de SERV volgende elementen van belang:

- **Een verdere promotie van het gebruik van Mijn Burgerprofiel.** Een belangrijke succesvoorwaarde slaat op het gebruik van Mijn Burgerprofiel. Mijn Burgerprofiel krijgt een uitgebreidere en belangrijke rol. Het wordt de toegangspoort voor burgers tot de persoonlijke datakluizen. Burgers moeten daar hun toestemming geven tot het gebruik van hun data. Zeggenschap en eigenaarschap ligt dan bij de burger. Dat is positief want het creëert ook meer vertrouwen. Maar langs de andere kant kan dit ook een rem zetten op het delen van data als de burger het profiel zelden gebruikt en dus ook geen toestemming geeft, niet

²⁰ SERV (2021). Advies Vlaams Datanutsbedrijf. <https://www.serv.be/serv/publicatie/advies-vlaams-datanutsbedrijf>

omdat ze dat niet wensen, maar eerder omdat men Mijn Burgerprofiel nog te weinig gebruikt. Het is dan ook belangrijk om nog meer in te zetten op sensibilisering of campagnes om het gebruik van Mijn Burgerprofiel te promoten.

- **Meer duiding bij de geplande interacties met niet-overheidsinstanties.** De decretale aanpassingen zijn nodig voor de activiteiten binnen het burgerprofiel omdat (i) er meer (persoons)gegevens verzameld worden dan voordien, (ii) de burger kan ook gegevens zelf aanleveren/aanvullen, en (iii) er ook interactie kan zijn met niet-overheidsinstanties. Dat laatste wordt echter amper behandeld in het voorontwerp en de memorie van toelichting. Het toelaten van Mijn Burgerprofiel om toestemming te geven aan niet-overheidsentiteiten is een nochtans een ingrijpende verandering waar meer aandacht naartoe mag gaan. Het is volgens de SERV belangrijk om via transparantie bij burgers vertrouwen te creëren dat overheidsinstanties niet op individueel niveau kunnen zien aan welke niet-overheidsentiteiten de burger die meedeelt (bv. wie aan welke niet-overheidsentiteiten diplomagegegevens meedeelt).
- **Een intensere samenwerking met de federale overheid.** Het is positief dat meer en meer publieke diensten van Vlaamse en lokale instanties de integratie met Mijn Burgerprofiel maken. Zoals eerder in dit advies al vermeld, is samenwerking met de federale overheid cruciaal om de digitale ambities te realiseren aan de hand van de principes van de Vlaamse dienstverleningsstrategie. Het is immers op dat niveau dat vaak gevraagde gegevens van de burgers zich bevinden.

Verduidelijk de use cases en de mogelijke synergiën

De SERV vraagt meer toelichting bij de geplande use cases en mogelijke synergiën met andere initiatieven. De sociale partners onderschrijven de uitbreiding van de persoonsgegevens die via de persoonlijke datakluisen kunnen gedeeld worden in het kader van de uitbouw van de data-economie. De SERV wijst er wel op dat de eerste use cases die de werking van het actief toestemmingsbeheer via Mijn Burgerprofiel en de persoonlijke datakluisen moeten aantonen nog niet operationeel zijn. De nota van de Vlaamse Regering en de memorie van toelichting zouden meer in detail kunnen ingaan op ieder van de use cases, zoals bv. mogelijke synergiën met initiatieven zoals het federale (op te richten) Gezondheids(zorg)data-agentschap.²¹

De sociale partners vragen tevens dat werk wordt gemaakt van de structurele interactie met diverse actoren waaronder het bedrijfsleven om te bekijken welke use cases via de datakluisen uitgewerkt kunnen worden. Die samenwerking verloopt nu te ad hoc en gestuurd door ofwel de overheid zelf, ofwel door grotere bedrijven die deze connecties al hebben. Andere bedrijven en actoren die misschien ook nuttige ideeën, toepassingen of data kunnen aanleveren worden nog te weinig betrokken en weten niet echt hoe en via welk kanaal ze kunnen deelnemen aan use cases of betrokken worden om use cases te creëren.

²¹ Federaal parlement (2022). Wetsontwerp houdende oprichting en organisatie van het Gezondheids(zorg)data-agentschap. <https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/3065/55K3065001.pdf>